

Trst, izvešeni ponedeljek, vsak dan. Uredništvo: Franciška Asiškova št. 20, I. nadstropje. Dnevni list. Posamezna številka 20 cent. Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm.). Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. osminki, zahvale, poslanice in vabila po 1 l. —, oglasi denarnih zavodov po 1 l. 2. —. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1 l. 2. —. Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm.). Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent. osminki, zahvale, poslanice in vabila po 1 l. —, oglasi denarnih zavodov po 1 l. 2. —. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa 1 l. 2. —. Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Dobri svetovalci smo!

Manjšinska politika, kakor jo izvaja naša vlada zlasti v zadnjih časih proti jugoslovenskemu življu v Julijski Krajini, je porazno zadela do globine duše vso ogromno pošteno večino tega našega ljudstva. Zapoved človeške naravi pa je, da to, kar razjeda dušo, prihaja z neodoljivo silo do vidnega in slisnega izraza. V tem elementu človeške duševnosti — ne pa v agitacijah in ščuvanjih rovarjev — je razloga za sedanjí odpor proti rečeni manjšinski politiki, posebno od tedaj dalje, ko je posegla na polje, najočljivejše vsakemu zavednemu narodu: na polje šolstva, na polje, ki daje ljudstvu njegovo kulturo, mu jo ohranja in pospešuje. Zato je tako silno in grenko zavalovelo med našim ljudstvom radi sedanje preosnove ljudskega šolstva. Kdor išče razlage drugod, vara — nezvestno, ali pa tudi zavestno — druge in samega sebe.

Take poizkuse varanja in zvrčanja očividnih dejstev uprizarja tržaški »Piccolo« — kakor smo ugotovili včeraj. Zanj je vse tisto, kar se je zgodilo z našo solo in našimi učitelji, le — brezpomembne epizode, ki da jih ni brez razloga in neopravičeno izrabljamo edino za to, da hujskamo svoje soplemenjake onkraj državne meje proti naši državi.

Na to drzno in brezvestno pretvarjanje dejstva smo odgovorili mi včeraj temeljito in porazno za falzifikatorja. Ugotovili smo, da je naš »krik« — kakor bi hotel »Piccolo« označiti bolne klike in proteste krvavo zadete duše našega ljudstva — namenjen Rimu, glavnemu mestu Italije, sedežu naše osrednje vlade, kjer nam krojijo usodo. In mi smo — in z nami gotovo ves razumni svet — globoko uverjeni, da bi tudi tukajšnji Italijani, če bi bili še podrejeni tujerodni vladavini in če bi padali po njih taki udarci, istotako »kričali«. Obrekovalci našega ljudstva naj bi se le zamislili v minule čase, ki niso še daleč za nami, ko je našim Italijanom v Julijski Krajini krojil usodo krivični in nasilni Dunaj, ko so njihovi najboljši sinovi morali bežati iz dežele, da se izognejo preganjanju, ker so — »kričali!«. Tu pa moramo se izjaviti z vso iskrenostjo, da bi mi Boga hvalili in prižigali sveče na vseh naših oknih, če bi bilo nam na sloskem in kulturnem polju dano toliko, kolikor so oni uživali že tedaj. Toliko je bilo tega, da nimajo danes — roko na srce! — prav nič več! Če bi naši današnji obrekovalci storili tako, bi morali — če je v njih le še iskrica poštenja, logičnega mišljenja in razumevanja pojma narodne pravice in svobode — priznati: razumemo njihovo bol, njihove krike in proteste! Tudi če bi sicer — iz katerikoli razlogov — odobraval sedanjí manjšinski politiko, pa bi morali imeti sočutje z našo žalostjo, ali vsaj obrekovali bi nas ne!

V pokvarjenosti svoje duše nas pa ta tisk »Piccolovega« kova še obrekuje na infamen način. Podtika nam, da ne »kričimo« radi sebe in svojega položaja — ker da nimamo nikakega pravega razloga za to —, ampak da hočemo le hujskati javnost onkraj državne meje proti lastni državi. Z drugo besedo: oni hujskajo upravo svoje in naše države, naj nas preganja radi najhujšega zločina!

Kje pa so dokazi, kje so dejstva, ki naj bi opravičila to njihovo usodno obtožbo, to njihovo zločinsko početje? Na eno edino dejstvo se morejo sklicevati, ki pa

v resnici ne obremenja nas nikakor, ker je le naravna posledica sodobnega zmaganja slavja nacionalne ideje. Nikdo drugi, nego ravno tukajšnji Italijani, nima manjše pravice za zgražanje nad dejstvom, da so naši bolni kliki odjeknili tudi med našimi soplemenjaki onkraj državne meje! To pravico jim odlega našim Italijanom — njihova lastna zgodovina!

Zopet jih prosimo, naj se zamislijo v nedavne čase! Naj se spominjajo, kako bolno je odjeknilo v vsej javnosti v kraljestvu, vsedkar, ko so se oni oglašali s pritožbami radi kake krivice, ki jim jo je prizadejala avstrijska vladavina! Pa ne le v javnosti, ampak tudi v uradnih krogih, ki so tudi vsedkar storili svojo narodno in plemensko dolžnost, kar navadno ni ostalo brez posledic... O tem bi mogli napisati kaj zanimivo poglavje. Toda — pustimo to!

Na sedanjih manifestacijah v Jugoslaviji, ki jih je »Piccolo« tako hlastno izrabil za najhujše obtožbe na naš račun — je padla morda v afektu tudi kaka temperamentna beseda, ki je streljala preko cilja. A obžalujemo danes — kakor smo včeraj — da so dogodki dovedli do takih pojavov. Obžalujemo to še posebno z ozirom na 6. točko resolucij, sprejetih na shodu v Ljubljani. Ta točka je pozivala vlado kraljevine SHS, naj poseže po diplomatskih in — če treba — tudi gospodarskih represalijah!

Ali moremo mi zeleti, da bi prišlo do tega? Ne moremo. Saj bi s tem — ker smo državljani Italije — rezali tudi v svoje lastno meso! Pač pa moramo zeleti — to zopet kot državljani Italije —, da bi prenehalo postopanje z nami, ki — kakor se izraža »Piccolo« — »jugoslovenskim krogom, razpaljenim od sovraštva napram Italijanom in od nacionalizma«, daje povoda za take zahteve. Tudi mi moramo le obžalovati, da politični dogodki motijo prizadevanja obeh vlad za doseg poštenega sporazuma med obema državama. Moramo to, ker je tak sporazum ravno za nas gospodarsko vprašanje eminentnega pomena — življenjsko vprašanje tudi v nacionalnem pogledu! S tem smo tudi odgovorili na »Piccolovo« nesramno in drzno trditev, da je naša največja jeza proti »srbskim krogom, ker se hočejo sporazumeti z našo državo«. Ali, eno moramo povedati z vso iskrenostjo: treba je, da izginejo taki kvarni elementi iz politike na obeh straneh! In ravno predali »Piccola« in sorodnih ml. listov so prava skladnica takih kvarnih elementov.

Beseda o »srbskih krogih« dokazuje, kako je »Piccolo« v zadregi glede veljavnih argumentov. Naša vlada se ne pogaja s »srbskimi krogom«, marveč z vlado kraljevine SHS, z vlado Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ves ta troimeni narod naj sankcionira sporazum, ako naj bo soliden in trajen! Pri tem pa pada z vso težo na tehnično dejstvo, da je kraljevina SHS nacionalna in konstitucionalna država, kjer se vlada ne more odtegniti pritisku javnega mnenja, istotako — kakor se ne more v Italiji! S tega vidika naj bi naša vlada presojala sedanje valovanje v Jugoslaviji, ki je posledica njene manjšinske politike v Julijski Krajini. Tako modro, državniško dalekogledno upoštevanje bi odprlo pot do sporazuma, ki ga moramo zeleti mi radi sebe in radi naše države. Tako izjavljamo mi iskreno in slovesno kot — dobri svetovalci!

Promet z Reko se še ne obnavi

BEOGRAD, 2. Včerajšnji presbiri prilaša sledeči komunik: »Že nekoliko dni sem se širijo po naših listih vesti, da je pristala naša vlada na to, da se vzpostavi promet med Reko in Brajdico. Pooblaščen smo izjaviti, da je ta vest popolnoma izmišljena in ne odgovarja resnici. Razume se, da je zato neosnovana tudi vest, da je ob tej priliki neki član paritetne komisije, ki je istočasno višji uradni ministar zunanjih del, izjavil, da ta pristane naša vlada ne odgovarja naziranj paritetne komisije. Ker sploh ne obstoja noben tak pristane, bi bilo nesmiselno, da se isti v katerikoli pravcu komentira.«

ZAGREB, 2. »Riječi« poročajo iz Beograda: Te dni so prinesle novine iz Rima vest, da je vlada privolila na to, da se obnovi promet med Brajdico in Reko. Rimska »Tribuna« komentira to vest in pravi, da je to prva odredba, s katero je jugoslovenska vlada odgovorila na prizadevanje Italije, da anektira Reko. Neki beograjski listi pravijo, da je ta otvoritev prometa uspeh generala Bardierja, ki je že nekaj dni v Beogradu. Vaš dopisnik se je v tej stvari informiral na merodajnih mestih in izvedel, da je vse to izmišljeno. O obnovitvi prometa sploh ni govora. To bi se moglo zgoditi le v slučaju, da sta Delta in Baroš že evakuirana ter da so urejene razmere na Reki. Ako se dovoli, da vozijo jugoslovenski vlaki do Brajdice, to še ne znači otvoritev prometa z Reko, ampak je samo izpolnitev žive želje susaških meščanov in gospodarskih krogov. Kar se tiče pogajanj o reškem vprašanju med Jugoslavijo in Italijo, ni nastopil noben nov moment. Pogajanja niso niti prekinjena, niti končana. Italija vztraja na aneksiji Reke.

BEOGRAD, 2. Odpravnik italijanskega poslanstva v Beogradu gospod Summonte je posetil včeraj predpoldne Panto Gavrilovića, pomočnika ministra zunanjih poslov ter se z njim dalj časa razgovarjal. Govori se, da je g. Summonte izjavil željo italijanske vlade, da se jugoslovenska vlada jasno izrazi o najnovejših predlogih Mussolinija za rešitev reškega vprašanja.

Gospod Gentile pri Mussoliniju

RIM, 2. Danes je sprejel ministrski predsednik Mussolini v palači Chigi naščednega ministra. Minister je poročal Mussoliniju o položaju, ki je nastal vsled izvedbe njegove šolske preosnove na srednjih šolah. Iz poročila g. Gentileja sledi, da ni šolska preosnova povzročila tako katastrofalnih posledic, kakor poročajo opozicijski listi. Mussolini je vzel to poročilo z veseljem na znanje, se zahvalil ministru ter mu izrazil svojo solidarnost. Preosnova bo ostala neizpremenjena. S tem padejo vse domneve o kakem menjanju navedenega portfelja.

Spor med Francijo in Švico radi vprašanja svobodnih carinskih con

BERN, 1. Švicarska vlada je izročila dne 30. oktobra francoski vladi noto, v kateri stavi odločno vprašanje, ali je treba smatrati vsaka pogajanja za prekinjena ali ne. Obenem protestira švicarska vlada v svoji noti proti temu, da je Francija pomaknila carinsko mejo na politično mejo, preden so bila končana tozadevna pogajanja. Izražajoč upanje, da se bo našel vendar način za uspešno nadaljevanje pogajanj, naglašala ob koncu švicarska nota, da bo v nasprotnem slučaju edina pot, ki preostane, priziv na razsodišče Društva narodov na podlagi čl. 13. društvene pogodbe.

Posledice razpadanja Nemčije

Male države ne bi bile vezane na mirovne pogodbe

LONDON, 2. Poročilo agencije »Reuter« k angleški noti glede separatističnega gibanja v Nemčiji povdaja, da je izvid za ustanovitev raznih avtonomnih držav v Nemčiji povzročil v angleških krogih veliko vznemirjenje. Nota pripominja, da ne bi nove države hotele plačati vojnih odškodnin, ker se ne bi čutili vezane na versaillesko mirovno pogodbo.

Na splošno prevladuje mnenje, da bi znal tak položaj postati zelo nevaren in bi imel za svojo naravno posledico kršitev mirovne pogodbe.

To svoje stališče — zaključuje Reuterjeva agencija — je angleška vlada morala predložiti zaveznikom.

Nekateri listi prinašajo vesti iz francoskih diplomatskih krogov, da bo Poincaré dovolil, da bo komisija izvedencev ugotovila v Berlinu plačilno možnost Nemčije.

SEPARATISTI ZOPET ZASEDLI AACHEN

BERLIN, 2. Wolfova agencija poroča iz Aachena, da so sinoči separatisti zopet zasedli tamonjo vladno palačo. Davi so separatisti pričeli obstrlejevati občinsko palačo iz sosednjih hiš. Ob 10. uri so vdrli v municij ter aretirali vse uradnike in oneglasce. Belgijski vojaki, ki so stražili občinsko palačo so istočasno razbili podzemsko napravo vodovoda in je vsled tega del mesta preplavljen. Policija je v policijski palači pripravljena na boj s separatisti.

Renska republika izgineva

PARIZ, 2. Poročila, ki prihajajo iz Porenja so pravzaprav vedno bolj redka. Iz teh poročil je razvidno, da vlada v francoski coni mir. V Wiesbadenu ni prišlo do nikakih izgrediv.

Značilne so pripombe lista »Paris Soir«, ki pravi, da so govorice o Renski republiki vedno bolj redke. Tudi navdušenje onih pariških listov, ki niso prej našli primerljivih besed, da bi dali duška svojem navdušenju nad proglašitvijo Renske republike, vedno bolj pomena. Ravno tako postajajo državni krogi vedno bolj resni v tej zadevi. Podjetje se je rodilo mrtvo ter je končalo na tako klavrn način. Renska vlada v Koblenzu, ki ji načeljuje Mathes, še nadalje pošilja svoje proglase v praznoto. Na ta način bo Renska republika, radi katere si vevlasti neprestano izmenjujejo spomence, v najkrajšem času izginila. Sicer pa je bilo javno mnenje je v začetku prepričano, da ne bo imelo podjetje nikakega uspeha, ako se ne bo posrečilo separatistom zavzeti Koeln, ki je pravo glavno mesto Porenja.

Sporazum s Kruppom dosežen

PARIZ, 1. V nasprotju s poročili nekaterih listov v Parizu glede sporazuma s Kruppom, o katerem so že poročali, da je bil sklenjen, so se vršila včeraj jutraj pogajanja med Kruppom in francosko-belgijsko komisijo. Že takoj pri začetku je bilo mogoče opaziti, da so bili zastopniki prizadetih strank zelo dobro razpoloženi, kar je bilo pač dobro znamenje, da bo prišlo istega dne do sporazuma. Po kratkem odmoru, ki so ga stranke porabile za kosilo, so se popoldne spet pričela pogajanja, ki so trajala do 19.30 zvečer.

Bil je dosežen popoln sporazum, ki so ga prizadeti tudi podpisali. Kruppa so zastopali Sorge in Foerster, člani upravnega sveta, ter ravnatelj tovarn Goerens in Cungst.

Na zasedenem ozemlju zaplenjene marke

Številne aretacije

BERLIN, 2. Wolfova agencija poroča: Tekom preteklega tedna so francoska oblastva zaplenila v Porurju več bilijonov papirnatega denarja.

V noči od ponedeljka na torek so Francozi aretirali v Mainzu 150 brezposelnih, ki so stražili v tiskarnah bankovcev radi ponovnih napadov s strani separatistov. Istočasno so Francozi aretirali nekatere časnike in uradnike podružnice Wolfove urada. Časnikarji so bili izpuščeni po dveh dneh. Medtem pa je 150 brezposelnih bilo pridržanih v zaporu.

Vladna kriza na Nemškem

Socialisti izstopili iz koalicije

PARIZ, 2. Agencija »Havas« poroča iz Berlina, da so socialisti izstopili iz vladne koalicije.

Spošlna delavska zveza v Nemčiji proti stavki

BERLIN, 2. Wolfova agencija objavlja izjavo splošne delavske zveze, v kateri se predložajo delavcem pogubonome posledice, ki bi jih v sedanjem položaju prinesla splošna stavka delavcev in njihovih organizacijam. Proti stavki so se izrekli tudi socialisti.

Zlata tarifa v Nemčiji

BERLIN, 2. Radi padele nemške marke bodo uvedli v nemškem železniškem prometu osebno, blagovno in paketno tarifo na zlato podlagi.

Francija za so delovanje Amerike pri reševanju odškodninskega vprašanja

PARIZ, 2. Francoska vlada je odgovorila na poročilo angleške vlade od dne 31. oktobra glede povabila Zedinjenih držav k sodelovanju v mednarodni komisiji izvedencev za ugotovitev plačilne možnosti Nemčije. Francija se z navdušenjem izjavlja za sodelovanje Amerike, pridruže si pa pri tem vse pravice, ki jih ji priznava versailleska mirovna pogodba ter zahteva, da se bo morala komisija izvedencev omejiti izključno na to, da ugotovi sedanje plačilno možnost Nemčije.

Amerika in komisija izvedencev

LONDON, 2. Iz Washingtona poročajo, da prevladuje v uradnih krogih mnenje, da bo ameriška vlada poslala v komisijo izvedencev, ki ima nalogo, da ugotovi plačilno možnost Nemčije, več odposlancev. Do sedaj ni vlada še odločila o tem. Ta izbira odposlancev bo tako, da bo razpršila strah, ki so ga izrazili nekateri krogi, o možnosti vstopa Združenih držav v Društvo narodov.

300.000 brezposelnih v Berlinu

Težave vzdrževanja bolnišnic in drugih dobrodelnih zavodov

BERLIN, 2. Na sestanku zastopnikov vseh strank in vseh veroizpovedi se je razpravljalo o nujnem vprašanju pomoči revnim, kojih število narašča od dne do dne. Govorniki so dokazali, da je v samem Berlinu število brezposelnih doseglo že 300.000; število onih, ki trpijo lakoto in mraz, je pa mnogo večje. Socialna politika, ki je skoraj odrekla, se nahaja pred neizvršljivimi nalogami: vzdrževanje bolnišnic in drugih dobrodelnih ustanov postaja nemogoče. Pomanjkanje najpotrebnejših živil in mleka za otroke je vedno bolj občutno. Sestanek je sklenil izdati proglas na javnost za nabiranje sredstev ter tako priti v okom bedi berlinskega prebivalstva.

Nove znamke v Nemčiji

BERLIN, 2. Nemčija pripravlja izdajo novih znamk trajne vrednosti. 1. decembra bo izdala znamke po 10 pfenigov.

Črnogorski princ Peter odpotoval na Dunaj

BEOGRAD, 2. Princ Peter Petrovič Njegoš je odpotoval s soprogo na Dunaj. Verjetno je, da se princ Peter v kratkem vrne, ter se definitivno nastani v Jugoslaviji.

Grški begunci na jugoslovenskem ozemlju

BEOGRAD, 2. Vlada je izdala preko ministrstva vojne in mornarice ter ministra notranjih del policijskim in vojnim oblastvom naredbo, da se sestavi spisek grških oficirjev beguncev, ki so o priliki zadnjih nemirov v Grčiji prispeli na jugoslovensko ozemlje. Vsi grški oficirji se nastanijo v Vranjski Banji, a vojaki začasno v bitolskem in skopljskem okrogu.

Nov jugoslovenski poslanik v Budimpešti

BEOGRAD, 2. Podpisan je ukaz o imenovanju Tihomira Popovića, dosedanjega poslanika na Dunaju, za poslanika v Budimpešti. Včeraj je g. Popović odpotoval, da nastopi svojo službo.

RUSIJA ZBIRA ČETE NA POLJSKI MEJI

BERLIN, 2. Osebe, ki so prišle iz Rusije pripovedujejo, da se je uprlo nekaj oddelkov ruskih vojakov, ki so bili vpoklicani; to so oddelki, ki se nahajajo v moskovskem okolišju in ki so imeli odpotovati na zapadno mejo. Vojaki niso hoteli odpotovati; štirje častniki so bili umorjeni. Upor je bil takoj udušen z vso odločnostjo. Do danes je baje na poljski meji zbranih kakih 100.000 mož. (Stefani.)

Angleški glas o Jugoslaviji

LONDON, 2. General Tomson, britanski višji komisar v Bolgarski, ki se je pred kratkem vrnil v Anglijo, je objavil v »Observer-u« v zadnjih treh tednih serijo člankov pod naslovom »Nazaj z Balkana«. V dosedanjih člankih se je bavil posebno s sedanjimi razmerami v Bolgarski, dočim objavlja v zadnji številki z dne 28. oktobra pod istim naslovom članek o kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, v katerem daje pregled srbsko-hrvatsko-slovenskih prilik.

Tomson pravi, da so skoro vsi Srbi centralisti po prepričanju in da uvaja sedanja ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev centralizem. Hrvati in Slovenci zahtevajo ovtomnomo uprave in zbere ter odstranitev srb. uradnikov s položajev v nerskih krajih. Radič gre dalje v svojem federalizmu: nedavno je v svojih pogajanjih s Pašićem zahteval nezavisno hrvatsko republiko v mejah federativne kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kateri bi bil kralj Aleksander simbol in poveljni vojske za časa vojne. Četudi se tem Radičevim zahtevam ne more pripisovati praktična politična vrednost, se Radič ne omejuje na nje, temveč javno izjavlja, da je on za absolutnem seljakov, in proti davkom in vojni službi. Skoda je, dodaja Tomson, da se federalizem ni prikazoval z več umerjenosti in doslednosti in da Radič ni našel načina, da pletira za federalizem v parlamentu s pomočjo opozicije. Edini človek, ki bi mogel najti kompromis med srbskim centralizmom in hrvatsko-slovenskim federalizmom, bi bil Pašić, znan po svoji pomirljivosti. Pašić je srbski Gladstone, potrpežljiv in umiren državnik.

Tomson iznaša dalje vrednost drugih političnih voditeljev, g. Davidovića in dr. Korošca ter prikazuje posebnosti srbskega, hrvatskega in slovenskega plemena, posebno pa naglašava vrline in demokratizem Srbov. O kralju Aleksandru pravi, da uživa popularnost in da se je položaj dinastije okrepil vsled rojstva prestolonaslednika. Končno pravi, da zavis bodočnost kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev posebno od mlade generacije in postavlja vprašanje, da-li bodo milijoni teh mladih ljudi živeli kot državljani skupne države, ali pa se bodo razdvajali z intrigami.

Švedski kralj v Londonu

LONDON, 2. Tu sem je prispel švedski kralj, ki bo prisostvoval poroki svojega sina-prestolonaslednika z Lady Mountbatten.

Prizadevanje Amerike za ustanovitev mednarodne komisije izvedencev

WASHINGTON, 2. Poroča se, da je imela vlada Zedinjenih držav ponovne pogovore z zastopniki zavezniskih držav o ustanovitvi mednarodne komisije izvedencev za vprašanje vojnih odškodnin.

Povišanje kolkovnih pristojbin

RIM, 2. S kr. odlokom-zakonom od dne 26. oktobra 1923. št. 2275, objavljenim v uradnem listu »Gazzetta ufficiale« od 31. oktobra 1923. so bile dosedanje kolkovne pristojbine skoro popolnoma revidirane. Nove pristojbine so stopile v veljavo s 1. novembra 1923. Pristojbine se plačajo lahko s kolkovanim papirjem, s prilepljenjem primerne kolk ali z direktnim vplačilom. Pristojbine so bile povišane od lir 0'18, 0'30 in 0'36 na 0'50; od 1'20 na 2'; od 2'40 na 3'; od 3'60 na 4'; od 4'80 na 6'; od 6' na 10' lir. V razmerju s tem poviškom se poviša kolkovani papir od 0'30, 1'20, 2'40, 3'60, 4'80 na odnosno 0'50, 2', 3', 4', 6'; na kolkovanem papirju ne bo označen povišek. Onim zasebnikom, ki imajo še v posesti kolkovani papir, ne bo treba doplačati poviška po 1. novembra 1923. Kolkovani papir 6' lir se bo prodajal po 6' lir, kakor do sedaj. Zasebnik bo za ostale 4' lire lahko nalepil kolke. Kolki se bodo prodajali po sedanjih cenah s pribitkom (adizionale) ali pa bo lahko zasebnik dodal druge dodatne kolke.

Pristojbine na sodniške listine

Odkol je skril dosedanje število vrst pristojbin na tri, t. j. 0'50, 2' in 3', v razmerju z važnostjo spornega predmeta, za razpravo pred sodniki-posredovalci (conciliatori). Na ta način so bile dosedanje pristojbine precej znižane; ostane v veljavi odredba, da so razsodbe sodnikov-posredovalcev proste registrskih pristojbin. Za ostale vrste sodišč so pristojbine povišane v razmerju s poviškom cene kolkovanega papirja.

Pristojbine na menice

Kr. vlada je upoštevala navado bančnih zavodov, da ne eskompitrarjo menic, ki ne dosepejo v teku 6 mesecev ter je znižala za polovico kolkovno pristojbino za menice, ki dosepejo v teku 4 mesecev.

Pristojbine na pobotnice

Nove pristojbine na pobotnice stopijo v veljavo dne 15. novembra 1923. Preosnova kolkovnih pristojbin na pobotnice in navadna potrdila o prejemu vsebuje: 1. Precejšnje znižanje dosedanjih pristojbin (ki so znašale 2.40%) in sicer: za zneske od lir 1 do 100, stalna pristojbina 10 stotink; od lir 100 do 1000, 50 stot.; od lir 1000 do 100 tisoč velja sorazmerna pristojbina 30 stot. za vsakih 1000 lir; od 100 tisoč dalje stalna pristojbina 60 stot. 2. Racionalno razvrstitev pristojbinam podvrženih listin v tri kategorije, katerim odgovarjajo 3 različne lestvice. Prva obsega vse pobotnice (quietanze) in potrdila o prejemu (ricevute), note in račune, ki so v zvezi z efektivnim denarnim prometom. V drugo skupino spadajo vse listine, ki so radi njihovega posebnega značaja in radi odnošajev, na katere se nanašajo, deležne posebnega ravnanja (pobotnice zakladnih bonov itd.); za to skupino velja stalna pristojbina največ 1 lire. Tretja skupina obsega pobotnice, ki se tičejo vplačila ali vrnitve začasnih ali stalnih polog (pri carinah, sodnijah). Za pobotnice, izdane od javne uprave stopijo v veljavo nove pristojbine s 1. decembra 1923.

Dalje vsebuje odlok odredbo, da bodo morali gostilničarji, kavarnarji, lastniki barov in pivovarn plačevati pristojbine na račune edino potom naročilnega dogovora.

Pristojbine na oglaševanje v listih

Nove pristojbine stopijo v veljavo dne 1. januarja 1924. in znašajo 1'50% stroškov za inseriranje ter najmanj 20 stotink. Upravištvani listov, ki se tiskajo v ne manj kakor 10.000 iztisih in v občinah z ne manj kakor 150.000 prebivalci, se bodo morali posluževati blokov, v katere bodo morala vpisavati stroške oglaševanja, ene stranke itd. ter bodo morala vsake 3 mesece naznaniti registrskemu uradu občine vsoto stroškov za oglaševanje. Na podlagi te naznanitve bodo upravištva plačala pristojbino. Vsi drugi dnevniki, tedniki in revije, ki izidejo vsaki teden, dvakrat ali enkrat na mesec, bodo plačevali pristojbino na podlagi naročilnega dogovora v teku 20 dni po preteku vsakih 3 mesecev. Glede revij, listov ali brošur, ki izidejo v daljših časovnih presledkih, pravi odlok, da se mora naznaniti vsota stroškov v teku 10 dni po dnevu, ko je bil predložen državnemu pravdnistvu iztis v pregled.

Sklicanje senata

RIM, 2. Senat je sklican za ponedeljek, 12. novembra ob 15. uri k javni seji. Na dnevnem redu je med drugim tudi razprava o reformi državnoborskih volitev.

Zlato v Bolgariji

SOFIJA, 2. V Bolgariji so odkrili v bližini sela Radomira zlata ležišča, ki vsebujejo po izjavah strokovnjakov velike količine zlata rude. Z eksploatacijo bodo pričeli v najkrajšem času.

Južna železnica v Avstriji

DUNAJ, 2. Kakor poročajo z Dunaja, bi prevzela tudi avstrijska vlada pruge južne železnice na avstrijskem ozemlju v svojo upravo. Omrežje južne železnice bi bilo v tem slučaju razdeljeno na dva dela, katerih eden bi bil podrejen ravnateljstvu na Dunaju, drugi pa v Beljaku.

Morilec Vorovskega pred sodiščem
BASEL, 2. V ponedeljek se bo pričela pred sodiščem v Lausanne razprava proti Conradu, ki je 10. maja t. l. tekoma zasledila konferenco za mir na vzhodu umoril v hotelu Cecil načelnika ruskega trgovskega zastopstva v Rimu Vorovskega ter težko ranil časnika Harensa in tajnika Divilkovskega. Razprava se bo vršila pred habsburškim sodiščem, ker ni hotela švicarska zvezna vlada priznati diplomatskega značaja bivanja Vorovskega v Švici.
Kakor znano, je Conrad izjavil, da je s tem svojim činom hotel maskeirati svoje očeta, ki je bil umorjen od boljševikov. Kot skrivlec umora Vorovskega pride na

zatožno krop ruski podanik Arkadij Polunin, član bivšega ruskega rdečega križa, kateri je poslal Conradu na predvečer zločina v pisni denar, ki ga je potem policija zaplenila.
Zanimanje za to razpravo je veliko. Občinstvo se je kar trgalo za vstopnice v sodno dvorano. Med odvetniki civilne stranke se nahaja Simon Clemenov iz Moskve, kateremu je švicarska vlada izjemoma dovolila bivanje v Švici za neobhodno potrebno dobo za izvršitev njegovih poslov. Prič je povabljenih okoli 80. Med temi so znani francoski pisatelj Barbusse, italijanski poslanec Maffi in francoski komunist Rappaport. Razprava bo trajala približno 10 dni.

DNEVNE VESTI

Vedno hujske!

Prefekt trentinske pokrajine je izdal z ozirom na tozadevni dekret, ki glede napisov — kakor pravi — ureja »rabo nemškega jezika v njegovih odnosih napram italijanskemu jeziku«. Da čujemo, kako »ureja«. Čl. 1 določa, da morajo biti vsi proglasi, razglasi, opozoritve, napisi, tabele, sezname in opisi, ako so določeni za javnost, ali so javno razobešeni — tudi če se tičejo zasebnih interesov — sestavljeni izključno v uradnem italijanskem jeziku. Člen 2. pa določa: »V območju občin, v katerih učni jezik v ljudskih šolah ni še izključno italijanski, se more napisom in opisom dodatni nemški prevod. Ta mora biti prirejen v latinjskih črkah, ki pa ne smejo biti večje, nego so odgovarjajoče italijanske.« Ali razumete to trentinsko — latinščino? Če ostanje sedanja šolska reforma v veljavi, to se pravi, ko bodo v par letih ljudske šole v nemških krajih izključno italijanske, izgine zadnji nemški napis v nemških krajih Poizidja. Tu je suho, strašno destvo. In sprito tega dejstva ima g. prefekt — korajž, da govori o uredbi »rabe nemškega jezika v njeja odnosih do italijanskega jezika«. Ta uredba bo zares kaj enostavna: nemški napisov ne bo več! Kakor da bi se hotel gospod prefekt sporedno s smrtnim udarcem nemškemu jeziku po vrhu še rogati nemški manjšini. Pri tem ga nič ne moti pomislek, da ima ta manjšina — tik za hrbtom milijone slovenskijakov, ki sočustvujejo z njo in ki bodo tudi bolno občutili ta udarec. In in ki bodo tudi bolno občutili ta udarec. In če se bodo ti kakoribod oglašali s svojim ogorčenjem, pa bo kritik, da poadiški Nemci radi brezpomembnih »epizod« hujskajo svoje soplemenjake proti italijanski državi! Gospodje so zaslepljeni. Tudi ta dekret ne bo rodil dobrega sadu.

Ali je preklicano ali samo odloženo

izvrševanje odloka o dvojezičnosti slovenskih listov v Julijski Krajini, je še vedno vprašanje, ki se ne more smatrati za pojasnjeno. Naše uredništvo je bilo obveščeno, da je izvrševanje omenjenega odloka le odloženo (sopresca l'escusazione), medtem ko je poročala o odloka odnošna brozavka agencije Stefani, da je ministrski predsednik Mussolini odredbe naših prefektov preklical. V ljubljanskih listih čitamo o tem vprašanju sledeče obvestilo, ki potrjuje, da res še ne moremo vedeti, pri čem da smo:

Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja:

Kr. italijanski konzularni delegat v Ljubljani g. de Comelli je poslal g. velikemu županu dopis, v katerem mu naznanja, da je prejel od kr. italijanskega opravnika poslov v Belgradu nalog, naj sporoči pokrajinski upravi sledeče:

»Nj. Eks. predsednik ministrskega sveta je preklical naredbi videmskega in tržaškega prefekta glede obvezne dvojezičnosti slovenskih listov. Ponavljam, da sta bili ti naredbi za sedaj preklicani in ne samo suspendirani, kakor se to hoče dopovedati v Ljubljani, da bi tako upravičili agitacije, ki imajo prikrit namen motiti dobre odnose med obema državama. Blagovolite sporočiti gornje dobesedno pokrajinski upravi Sumonte.«
To se daje javnosti na znanje.

Zadnji ostanki nekdanje avtonomije

se odpravljajo. »Gazzetta Ufficiale« od 30. oktobra 1923. objavlja kr. odlok od 10. septembra, s katerim se razpušča začasni deželni odbor v Tridentu. V posrednem poročilu kralju se ta odlok utemeljuje s sklicevanjem na dejstvo, da je bil italijanski občinski in pokrajinski zakon raztegnjen s kr. odlokom od 11. januarja 1923 št. 9. tudi na nove pokrajine. S čl. 26. tega odloka je bilo določeno, da se izroči začasna uprava novih pokrajin začasnim izrednim deželnim odborom, ki so bili ustanovljeni s kr. odlokom od 31. avgusta 1921. V nadaljnjem pravi g. Mussolini med drugimi v svojem poročilu, da so vsled uveljavljanja novih političnih strank in novih političnih smernic podali vsi člani ostavko. Radi tega je neobhodno potrebno, da se začasni izredni deželni odbor za Tridentinsko razpušči in imenuje izredna pokrajinska komisija, kakor jo predvideva čl. 324. občinskega in pokrajinskega zakona.

PODLISTEK

Ljudmila Pivkova:

KRIMINAL

Ponužata mi žlico, nato smetak in jaz se vračam na svoje mesto, da si priborim hrane za dete. Ni bila komedija, gnusna in surova; bila je grozna, strašna resničnost, da sem malotično po vratih. Po hodnikih so se razlegli udarci, ki jih je odmev krepil v resonančnih prostorih.
Dobivala sem odgovor od vsake mimoidoče osebe. Kdo je hodil po hodniku? Zmerjanje je vsaka beseda, kolikor jih slisim. Postajali so tam zunaj vsi nekako nervozni. Jaz sem se pa tresla vsa. Zunaj je bilo nekdo omedel. Jaz sem imela moči, da bi se bila se pretepala. Nič mi ni mar, kam grem in kaj bo iz tega.

V stalno rastočem mojem kralju prihaja nekdo, odmakne vrata in me vpraša razburjeno: »Kaj za Boga počemate? Kaj hočete?« To je bila nekaka drugačnja oseba, ni ukazovala in ni govorila odgovoraj.

Odgovarjam, tresoč se vsa v svoji razburjenosti: »Vedite me takoj k nekemu, kdor tukaj ukazuje!«

Pomirite me hoče in pravi: »Da, da, takoj vam ga pokličem.«

Pravim: »Peljite me k njemu takoj, ne verjamem vam.«
Prepričevalno in strahoma obenem me zagotavlja, da je že vse poskrbljeno in da bo takoj tukaj.
Odšla je in jaz sem se oddihovala. Vzela sem si zopet Vero. V razburjenju sem le še plakala in ona z menoj, samo da je ona kričala na vse grlo, v tem ko je njena mati izbila svojo energijo že prej z mlatenjem po vratih.
Ni trajalo zares niti pet minut. Ključavnica je zaročljala in v celico so stopili kakor ekskurzisti: visok gospod (svetnik B.), potem nek starejši gospod v uniformi (g. Sládek) in dve paznici. Strogi obraz, pripravljeni deliti ukore in postopati, kakor je treba ravnati z zaprtimi zločinci.
Govorili. G. B. mi je namignil, naj govorim, to ga ne moti.

Ena izmed sestanovalk mi je jemlje zopet iz rok, da jo potolaži. Jaz pa poročam: od večeraj, od današnjega jutra neprenehoma prosim in zahtevam mleka za dete in ne morem ničesar dobiti. Morala sem se poslužiti tega nasilja, da bi poklicala pomoči. Na moje prošnje so mi zaloputnile vrata, na moje klicanje so odgovorjali z zmerjanjem. Svetnik se je obrnil vprašujoč k paznici. Ona, ki nas je večeraj sprejemala, se je zagovarjala prestrašeno, češ, da sem prišla šele večeraj in da ni bilo dolej nobene odredbe. V govor se meša tudi stari sosed v uni-

Razpis študijskega potovanja »Guglielmo Oberdan« za višje poljedelske študije, ustanovljena od Zveze starih kmetijskih združenj v Piacenzi razpisuje natečaj za dve študijski potovanja po 1440 lir, ki se bosta izplačevali v vsakega meseca in ki sta določeni za dijake visokih poljedelskih šol v kraljevini. Natečaj za omejeni študijski potovalni strošek mladenci iz Julijske Krajine, v prvi vrsti tisti, ki pripadajo kmetijskim družinam. Natečaj se vrši na podlagi izprijel. Pri enakosti izprijel bodo imeli prednost tisti, ki so ubožnejši. Prošnje naj se pošljejo upravnemu odboru ustanove pri upravi tržaške pokrajine (ul. Sanità št. 7) najkasneje do 15. novembra t. l. K prošnji naj se priloži sledeče listine: a) zrelostno izprijel, b) kakšne srednje šole, s katere se lahko pride na tako visoko poljedelsko šolo v kraljevini; c) rojstni list; d) kazenski list in izprijel; e) lepem vedenju, ki pa ne sme biti izdana pred 1. avgusta t. l.; f) zakoniti izkazi o premoženjskih razmerah prošilceve družine.

Narodni kolektor Franja Jurina za leto 1924. je izšel ravnokar. Vsebuje vse potrebne običajne kolektorske podatke, vrsto zanimivih spisov zabavnega, političnega kulturnega, socijalnega in gospodarskega značaja s mnogo ličnih slik aktualne važnosti. Posebno aktualen je daljši spis »Kako je došlo do ugovora v Rapallu?« Tudi za tiste, ki se radi smejejo, je poskrbljeno. Kolektor je izšel v zalogi tiskarne »Edinosti«.

Društvene vesti

»Minar in njegova hči.« Ta slavna, divna in dobroznana igra bo gotovo privabila mnogo občinstva, ki bo videlo, kaj mu lahko nudi šentjakobska čitalnica. Toliko radi divne interpretacije, kolikor radi ganjlive in sugestivne snovi, kjer se ponavljajo v napetem pričakovanju dogodke za dogodkom, ter iskrena ljubezen minarjeve hčere do junaka igre, bo vsak gledalec očaran in zadovoljen, da je prebil par uric daleč od cestnega praha in fuma.

Igro režira priljubljeni in dobroznani igralec g. Marč.

Začetek točno ob 5. uri popoldne v nedeljo, dne 4. novembra v dvorani DKD pri Sv. Jakobu.

Radi dekreta proti kužnim boleznim, ki velja do 5. t. m., je prepovedan vstop otrokom izpod 14. leta.

Iz tržaškega življenja

Nesrečna igra z dinamitno patrono. Včeraj popoldne se je vsled neprevidnega ravnanja z dinamitno patrono ponesrečil 13-letni Fran Božeglav, stanujoč v vasi Gorenje pri Divači. Deček je skupno z nekim sovostnikom podelil živino v bližini domače vasi. Pastirja sta zanetla ogenj, v katerega je Božeglav, nič hudega sluteč, vrzel malo dinamitno patrono, ki jo je malo prej našel na travniku. Komaj je to storil, je zadonel močan pok: v istem hipu je Božeglav začutil v desni roki hude bolečine; drobci patrono so mu jo razmesarili. Družje deček, ki je ostal po sreči nepokodovan, je ranjenega tovariša spremljal v vas, kjer so domači dečku za silo obvezali ranjeno od. Nato so ga prepeljali v Sežano k zdravniku. Ta je svetloval očetu, ki je spremljal dečka, naj ga prepreži v mestno bolnišnico, kar je mož tudi storil. Mali ranjenec je bil sprejet v kirurški oddelak. Zdravniki upajo, da bo okrevljal v 3 tednih.

Roparski napad ali pretep? Včeraj okoli 4. ure jutraj se je zatekel v mestno bolnišnico tečaj Anton Vasanin, star 39 let, stanujoč v ulici Molino a Vento št. 17; bil je ranjen z nožem na več mestih po glavi in po rokah. Politijski agent, nameščen v bolnišnici, je vprašal moža, kje je bil ranjen in od koga. Tedaj je Vasanin jel pripovedovati precej čudno zgodbo. Ko se je okoli 1. ure po polnoči vračal po ce-

sti iz Doline, kamor je šel pokušat novo vino, so ga med potoma napadli trije neznanci ter zahtevali, naj jim izroči denar. Ker se je branil ugoditi tej zahtevi, so ga baje neznanci jeli pretepali in ga suvali z nožem; pretepali so ga toliko časa, dokler se ni zgrudil omago na tla. Potem so neznanci napadalec zbežali. Ko je prišel nekoliko k sebi, se je dvignil ter šel dalje proti mestu, kjer se je takoj podal v bolnišnico.

Vasaninova pripoved je v marsikakem oziru nejasna in malo verjetna; posebno ker je mož, na vprašanje, če bi bil v stanu spoznati kakega izmed napadalcev, to z vso odločnostjo zanikal. Čudno je tudi, kako je mogel mož, navzlic ranam in onemoglosti, priti sam brez vsake pomoči peš iz Doline do mesta. Bolj verjetno je, da je bil Vasanin ranjen v prepiru, pa da noče izdati ranilcev, ki so najbrž njegovi tovariši. To domnevo podpira tudi okoliščina, da sta dva orožnika isto noč videla Vasanina v družbi drugih moških pri Sv. Ivanu. V tem slučaju nastaja vprašanje, kako je mogel biti Vasanin skoro istočasno v Dolini.

Policija nadaljuje preiskavo, da pojasni to čudno zgodbo.

Dve nesreči pri delu v ladjedelnici S. Marco. Včeraj popoldne se je v ladjedelnici S. Marco ponesrečil delavec Fran Bonassin, star 46 let, stanujoč v ulici Crocifisso št. 9; padel mu je na levo nogo težak kos železa ter mu jo zlomil pod kolonom. Ponesrečenec je dobil prvo pomoč na filijalki rešilne postaje, ki se nahaja v ladjedelnici. Z avtomobilom centrala tega zavoda, ki je bila telefonično obveščena o dogodku, je bil nato Bonassin prepeljan v mestno bolnišnico.

Par ur pozneje se je istotam ponesrečil na podoben način delavec Nazario Gavinelli, star 54 let, stanujoč v Miljah št. 338; njemu je padel na levo nogo dve toni težak železen drog, ki mu je zmečkal palec. Tudi njega so z avtomobilom rešilne postaje prepeljali v mestno bolnišnico.

Svedrovi obiskali lekarno in vlomili blagajno. Tržaški svedrovi so hoteli zopet poskušati svoje vlomilsko orodje, menda ker so se bali, da ne bi zarjavelo v brezdelju. Za ta poskus, ki se navadno skoro vedno dobro izplača, so si izbrali blagajno lekarnarjeve Godina, ki se nahaja v ulici Ginnastica št. 3. V noči od 1. na 2. t. m. so se s pomočjo ponarejenih ključev vtihotapili v lekarno ter začeli obdelovati blagajno, sprva s svedri, potem s posebnimi škarijami in drugim vlomilskim orodjem, ki so ga prinesli s seboj. Njihovo ponočno delo se je dobro obneslo; »operacija« se je popolnoma posrečila. V »operirani« blagajni so našli svedrovi plačilo za svoj trud: okoli 1500 lir v raznih bankovcih. Ko so bili s tem gotovi s svojim delom so jo odkurili neopaženo, kakor so prišli.

Vlom je bil odkrit včeraj jutraj ter naznanjen na kvesturi.
Osumljen, da se je udeležil tega tatinskega podjetja, je 25 letni Natale Cimolino, star znanec policije. Mladenec je bil namreč isto noč aretiran v ulici Ginnastica, v bližini lekarnarjeve Godina, da je stal na ulici z nalogo, da obvesti tovariše, ki so bili zaposleni v lekarni, v slučaju, če bi jim pretila kakva nevarnost. Mož trdi, da je nedolžen, a kljub temu je bil pridržan v zaporu.

Poskusni samomor krčmarja. Danes okoli pol dveh po noči se je na neki klopi v ulici XX. Septembra ustrelil s samokresom v trebuh krčmar Anton Gerolimi, star 46 let, bivši lastnik gostilne »Ristorante milanese«, ki se nahaja v ulici Acque. Mož so našli nekateri mimoidoči ljudje, ki so mu obvestili takoj rešilno postajo. Na lice mesta prihiteli zdravnik je dal ranjenca nemudoma prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju in kirurški oddelku.

Zdi se, da je moža prignala do obupnega koraka huda nevarnost.

Gerolimi je znan v našem mestu, ker je svojo ječasnno zmagal pri tekmi proti spanju, pri kateri je prebdel celih 97 ur; pred kratkim se je udeležil tekme na kroglo tudi pri tej je zmagal.

DAROV

V nedeljo 28. t. m. zvečer, razni ostanki, v gostilni DKD, Lit 4.10 za »S. D.« Podružnica Sv. Jakob.

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—, Debele črke 40 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno.

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Največja snaga, tajnost zadržana, govori slovensko. Corso Garibaldi 23/I. 1506

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko, Slavec. Via Giulia 29. 1413

TRGOVSKI POMOČNIK, mešane stroke, išče službe. Gre najraje na deželo. Naslov pri upravnistvu. 1533

ZLAT, srebrn in papirnat denar, se kupuje in prodaja po zmeranih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

BRILJANTE, zlato, srebro in platin po najvišjih cenah. Dajem predjume na dragulje. Pertot, Via S. Francesco 15, II. (45)

KRONE 1.80, goldinarje 4.80, dvajsetkronske zlate L. 88.— Večja množina — cena po dogovoru. Via Pondeas št. 6/I. 44

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 56

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine **Via Cunicoli 8**, na drobno in za družine **Via Giuliani 32**.

Priporoča se lastnik (684) **FR. ŠTRANCAR**.

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E
kun, zlati, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, vervec, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljke po pošti

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000 — popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lascina palača). — Podružnici: ABBADIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

potom zaveznega zavoda

Jadranska Banka v Beogradu Ljubljani in Zagrebu

in njenih podružnic v glavnih mestih Jugoslavije.

Daje kredite za nakup blaga, subvencije na blago, inkasi efektov in računov. Informacije. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

formi, češ, da bi mi paznice morale povedati, kako je — in kaj, ali bi se ne moglo najti nekaj, vsaj tako začasno?

Pravim, da sem prošla, naj mi skuhamo otroško moko, ki jo imam s seboj — toda na vse so bile samo obljube ali pa vobče le loputanje vrat.

Svetnik B. vprašuje, zakaj sem tu in kaj je moj mož. Odgovarjam, da so me zaprili, ko je prišel moj mož v jetništvo. Stvar se preiskuje. Mož je profesor na učiteljski v Mariboru.

Izjava stanu mojega moža vpliva očividno na moje sestanovale.

Svetnik B. govori s menoj tiho. Vec da se uredi. Prosim ga, naj posreduje, da pride moje dete odot.

Bilo je že pozno popoldne, niti sledu o topli vodi za kopel, kup mokrih plen ob nogah postelje, kje jih posušim...

Starejši gospod zagotavlja, da dobim vse, kar bom hotela. Ne verjamem tega in zahtevam, naj obvesti gosp. Klimo, višjega komisarja na Vinogradih, da telefonira moji materi, naj se pripelje po Vero.

5. Verja odlaš.

Neka stara kamjenka mi je prinesla malo vroče vode v zarjaveli kovinski posodi. Zaran sem že prošla večkrat vroče vode, da si izplašam sesalno in turistovski steklenico, ki mi je čuvala toplo mleko. Vprašala sem jo, ali je voda čista. »Seveda« je odgovorila. Hotela je tudi najti dam kuhati moko,

Pojasnila sem ji vse, kako naj jo skuha. Ko je odšla, sem vili malo te vode v lonček, zmelala v njej rumenjaki (iz svoje zaloge), ošladila in dala Veri piti. Tej je ugajalo, ko je dobila po 12 urah zopet jesti. In zaspala je. Ko so me v tem zopet prišli klicati, sem jo nesla spečo s seboj.

Zopet po labirintu stopnic — tokrat navzdol in skozi več pisarn. Zadalj nekje je bil velik, prostoren salon in v njem častnik, kapitan, mlad in vpluden. Pri pisalni mizi je sedel narednik, ki je pisal zapisnik. Prišli so zopet kakor vselej z vprašanji: ime, starost itd., zakaj sem tukaj i. p. Zapisali so vse in zopet lahko grem. Prišel je še tisti starejši gospod, ki je razpravljal z menoj preje v celici glede mleka za otroke in ki mi je obljubil, da bo telefoniral. Vprašal je kapitana, če sme to storiti. Kapitan je hotel vedeti vse natančno, komu in kaj. In ali amo v pisarno. To je sedela sestra — pisali so z njo zapisnik in milostno so ji dovolili, da mi sme pridržati dete, dokler bom pri telefonu.

Dr. Klimo je obljubil, da uredi vse. Uradniki in oficirji ravno lepo z nami, zato mi je tam hujske, ko se vračam v smrdljivo celico.

Sestanovale mi kažeta svoje sočutje, meni je pa tako, kakor akidar: jutranje razburjenje, — položaj, v katerem se nahajam, — glad. Na jelo tako ne ememo sedaj misliti.

Huhljava starka mi je prinesla kuhano

otroško moko v zarjaveli pločevinki. Čudno je bilo videti to jelo: par cmokov je plavalo v vodi namesto gladke mešanice goste juhe. Tudi tople vode je nekaj.

»Zdaj imate, kakor ste hoteli.«

»Hvala!« Pripovedujem ji, kako sem prej utišala dete, ona pa me prekine:

»Za Boga, menda niste vzeli vode, ki sem jo prej prinesla? Tista ni bila čista, bila je za izplahovanje —«

Nisem imela besed. Kaj se zgodi z otrokom? Kaj mi je pil?

Tudi ničke so mi prinesli, toda nisem kupala otroka, temveč izprala sem si kup plenice, kakor so mi zopet vse odnesli, tudi plenice, da jih posuše. Vrata so se v naši celici venomer odpirala. — Zopet me kličejo.

Tam nekje za bogve katerimi vrati in za kolikermi stopnicami sem se ustavila na hodniku — gospa Julka Klimova je stala tam. Nisem se mogla več obvladati. Ne morem ji ničesar povedati — o gnusu in trpljenju v tem kraju, samo solze mi govorijo. Tudi Julka plače in me vodi k vratom, kjer me predstavlja starejšemu visokemu gospodu, prof. med. dr. Prokopu. Preveč sem zajokala da ne morem v zvezi govoriti. Pravim Julki o družbi in razmerah, v katerih živim — dete mi itak tukaj mora umreti! Julka me tolaži, da je njen mož že telefoniral domov in da se mati jutri pripelje v Prago.

»Česa bi še hotela?«

»Nimam nikakih želji, hvala.«